

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ

«Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ» КЕАҚ

**Студенттер мен жас ғалымдардың
«GYLYM JÁNE BILIM - 2024»
XIX Халықаралық ғылыми конференциясының
БАЯНДАМАЛАР ЖИНАҒЫ**

**СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ
XIX Международной научной конференции
студентов и молодых ученых
«GYLYM JÁNE BILIM - 2024»**

**PROCEEDINGS
of the XIX International Scientific Conference
for students and young scholars
«GYLYM JÁNE BILIM - 2024»**

**2024
Астана**

УДК 001

ББК 72

G99

«ǴYLYM JÁNE BILIM – 2024» студенттер мен жас ғалымдардың XIX Халықаралық ғылыми конференциясы = XIX Международная научная конференция студентов и молодых ученых «ǴYLYM JÁNE BILIM – 2024» = The XIX International Scientific Conference for students and young scholars «ǴYLYM JÁNE BILIM – 2024». – Астана: – 7478 б. - қазақша, орысша, ағылшынша.

ISBN 978-601-7697-07-5

Жинаққа студенттердің, магистранттардың, докторанттардың және жас ғалымдардың жаратылыстану-техникалық және гуманитарлық ғылымдардың өзекті мәселелері бойынша баяндамалары енгізілген.

The proceedings are the papers of students, undergraduates, doctoral students and young researchers on topical issues of natural and technical sciences and humanities.

В сборник вошли доклады студентов, магистрантов, докторантов и молодых ученых по актуальным вопросам естественно-технических и гуманитарных наук.

УДК 001

ББК 72

G99

ISBN 978-601-7697-07-5

**©Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия
ұлттық университеті, 2024**

Список использованных источников

1. 심희기, 이석수. 국가보안법의 운영실태와 개정방안/ Манускрипт. – 2004, 407 с.
2. 여수 순천10.19 사건 [Электрон.ресурс]. – 2024.
URL:<https://namu.wiki/w/%EC%97%AC%EC%88%98%2%B7%EC%88%9C%EC%B2%9C%2010.19%20%EC%82%AC%EA%B1%B4?from=%EC%97%AC%EC%88%98%2%B7%EC%88%9C%EC%B2%9C%2010%20%EC%82%AC%EA%B1%B4> (дата обращения 06.02.2024).
3. 국가보안법 1948 년 [Электрон.ресурс]. – 2016.
URL:<https://www.law.go.kr/LSW//lsInfoP.do?lsiSeq=179033&ancYd=20160106&ancNo=13722&efYd=20170707&nwJoYnInfo=Y&efGubun=Y&chrClsCd=010202#0000> (дата обращения 06.02.2024).
4. 대한민국헌법 [Электрон.ресурс]. – 2024.
URL:<https://www.law.go.kr/%EB%B2%95%EB%A0%B9/%EB%8C%80%ED%95%9C%EB%AF%BC%EA%B5%AD%ED%97%8C%EB%B2%95#:~:text=%EC%A0%9C37%EC%A1%B0%20%E2%91%A0%EA%B5%AD%EB%AF%BC,%EC%9D%84%20%EC%B9%A8%ED%95%B4%ED%95%A0%20%EC%88%98%20%EC%97%86%EB%8B%A4.> (дата обращения 06.02.2024).
5. 국가보안법 2016 년 [Электрон.ресурс]. – 2016.
URL:<https://www.law.go.kr/%EB%B2%95%EB%A0%B9/%EA%B5%AD%EA%B0%80%EB%B3%B4%EC%95%88%EB%B2%95#:~:text=%EA%B0%9C%EC%A0%95%201991.%205.-,%31.%3E,%3C%EA%B0%9C%EC%A0%95%201991.%205> (дата обращения: 06.02.2024).
6. 박정근 사건 . [Электрон.ресурс]. – 2020.
URL:<https://namu.wiki/w/%EB%B0%95%EC%A0%95%EA%B7%BC%20%EC%82%AC%EA%B1%B4>. (дата обращения: 06.02.2024).
7. COMMISSION ON ECONOMIC, SOCIAL AND CULTURAL RIGHTS REPORT ON THE SIXTH SESSION (25 November-13 December 1991)// – New York, 1992. – No1. – P. 51-53.
8. Report on the mission to the Republic of Korea of the Special Rapporteur on the promotion and protection of the right to freedom of opinion and expression, Mr. Abid Hussain, [Электрон.ресурс]. – 2021. URL: <http://hrlibrary.umn.edu/commission/country52/39-add1.htm> (дата обращения: 08.02.2024).
9. 국가보안법을 둘러싼 논란 가열 [Электрон.ресурс]. – 2023. URL: https://www.rfa.org/korean/in_focus/seg7-20040907.html (Дата обращения 06.02.2024).
10. 이규민 의원, 국보법 개정안 대표발의...“찬양고무좌”삭제 [Электрон.ресурс]. – 2020. URL: <http://www.sisaanseong.com/news/articleView.html?idxno=7499> (Дата обращения: 08.02.2024).
11. 정의, 국가보안법폐지안발의... 與의원도동참 [Электрон.ресурс]. – 2020. URL: <https://www.yna.co.kr/view/AKR20210520153500001> Дата обращения: 08.02.2024
12. <https://petitions.assembly.go.kr/status/onGoing/C117B5FDE9F1659FE054A0369F40E84E> (дата обращения: 08.02.2024)
13. 박지원국정원장의국가보안법에대한시다착오적인식을규탄한다.[Электрон.ресурс]. – 2021. URL: <https://cfoi.or.kr/4917> (дата обращения: 08.02.2024).

ӘОЖ 94(5)

ФУДЗИВАРА ӘУЛЕТІНІҢ ЖАПОН ТАРИХЫНДАҒЫ ОРНЫ МЕН ЫҚПАЛЫ

Шамұратова Әмина

aminashamuratova@icloud.com

Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ,

Халықаралық қатынастар факультетінің студенті, Астана, Қазақстан

Ғылыми жетекші – Г.К. Утеулиева

Фудзивара әулеті Жапонияның ежелгі ақсүйектер руларының бірі болды, оның шығу тегі VII ғасырда пайда болды. Көптеген ғасырлар бойы Фудзивара Үкіметте жоғары лауазымдарға ие болды, айтарлықтай саяси ықпалға ие болған және Жапония тарихының барысын анықтайтын негізгі шешімдерге қатысқан болатын.

Олардың рөлі мемлекет құру және саяси реформалар кезеңдерінде ерекше маңызды болды. Ұзақ тарихи кезеңдегі ықпалын кеңейте отырып, Фудзивара саяси интригаларда, мәдени дамуда және мемлекеттік билікті нығайтуда шешуші рөл атқарды. Олардың қызметін ғылыми-тарихи зерттеу Жапонияның ұлт және қоғам ретіндегі эволюциясына қосқан үлесін тереңірек түсінуге және бағалауға мүмкіндік береді. Бұл мақалада мен Фудзивара әулетінің Жапония тарихындағы рөлі мен әсерін қарастырамын, олардың ел өмірінің әртүрлі аспектілеріне әсерін талдаймын және олардың жапон тарихы контекстіндегі маңыздылығын бағалаймын.

Фудзивара империялық үкіметті құруға белсенді қатысты, маңызды лауазымдарды атқарды және негізгі бөлімдерді басқарды. Олардың әсері елдің заң шығару процесіне, әкімшілік қызметіне және сыртқы саясатына әсер етті. Фудзивара саяси жағдайды тұрақтандыруда және Жапонияда мемлекеттік биліктің негізін құруда маңызды рөл атқарды.

Бұл әулет өзінің тектілігі мен мәдени белсенділігінің арқасында жапон мәдениетінің дамуына маңызды үлес қосты. Олар қолөнершілерді, суретшілер мен ақындарды қолдап, әдебиеттің, өнердің және сәулеттің гүлденуіне ықпал етті. Олардың патронаты ғасырлар бойы дәстүрлер мен мәдени құндылықтарды сақтауға және беруге ықпал етті. [7]

Фудзивара әулетіне алғашқы сілтемелер Ямато дәуірінен (IV-VII ғасыр), Жапония императордың қол астында орталықтандырылған мемлекет құра бастаған кезден басталады. Фудзивара императорлық әкімшілікте жоғары лауазымдарға ие болды, адал кеңесшілер мен билікті сақтаушылар ретінде қызмет етті. Олардың әсері елдің саяси және мәдени өміріне де әсер етті.

Нара дәуірінде (710-794) жапон империясының дамуымен Фудзивара әулеті ұзақ мерзімді тұрақтылық пен ықпалға ие болды. Олар жаңа басқару жүйесі мен заңнаманы қалыптастыруға қатыса отырып, мемлекеттік аппаратта жоғары орынға ие болды. Және де бұл әулет Жапон Империясының тұрақтылығы мен өркендеуін қамтамасыз ете отырып, империялық отбасыны қолдады.

Хэйан кезеңі (794-1185) Фудзивара әулетінің гүлденуіне айналды. Олардың күші мен ықпалы осы уақытта шыңына жетті, олар империялық әкімшілікте негізгі қызметтерді атқарып, саяси элитаның көсемдері ретіндегі позицияларын нығайтты. Фудзивара өнер, әдебиет және білім беруді қолдай отырып, жапон мәдениетінің дамуына айтарлықтай үлес қосты.

Фудзивара әулетінің тарихи тамыры ежелгі жапон қоғамының дәстүрлеріне еніп, ғасырлар бойы өзінің тектілігімен, адалдығымен және көшбасшылық қасиеттерімен атап өтіліп, Жапонияның тарихы мен мәдениетінде бүгінгі күнге дейін шабыттандырып, қуантып келе жатқан із қалдырды. [8]

VII ғасырда өмір сүргеннен бастап, Фудзивара әулеті империялық отбасын қолдаған және қызмет еткен алғашқы ақсүйектер кландарының бірі болды. Фудзивара Үкіметте негізгі қызметтерді атқарды, императорға әртүрлі мәселелер бойынша кеңес берді және елдің тұрақтылығы мен өркендеуіне ықпал ететін саяси шешімдерге қатысты.

Нара дәуірінде, род Фудзивара мемлекеттік саясат пен заңнаманы қалыптастыруда маңызды рөл атқара отырып, Император Сарайында жоғары лауазымдарға ие болды. Олардың

ықпалы Хейан кезеңінде, Фудзивара Мемлекеттік басқарудың тұрақтылығы мен тиімділігін қамтамасыз ете отырып, империялық әкімшіліктің негізгі мүшелері болған кезде өсе берді. Фудзивара тұқымы мен Императорлық отбасы арасындағы байланыс Жапонияның дәстүрлері мен тарихында берік орныққан. Фудзивара император әулетінің тұрақтылығы мен ұлылығын сақтай отырып, императордың адал кеңесшілері мен қорғаушылары болды. Олардың өзара әрекеттестігі мен өзара түсіністігі Фудзивара әулеті Жапония тарихында маңызды рөл атқарған күшті және біртұтас мемлекеттің символын білдірді. [3]

Қалыңдықтарды жеткізу дәстүрі жапон қоғамында, әсіресе ортағасырлық және феодалдық Жапония кезеңдерінде Фудзивара әулеті сияқты ақсүйектер кландары арасында кең таралған тәжірибе болған. Бұл әдет-ғұрып рулар арасындағы байланысты нығайту және әулеттік тұрақтылықты сақтау үшін маңызды символдық мәнге ие болды.

Фудзивара руынан қалыңдықтарды жеткізу жапон қоғамында әлеуметтік ғана емес, сонымен бірге саяси рөл атқарды. Бұл әдет-ғұрып әртүрлі кландар арасындағы одақтарды құруға, әлеуметтік байланыстарды нығайтуға және басқарушы руға адалдықты сақтауға ықпал етті. Ол сондай-ақ ішкі байланыстарды нығайтуға және отбасылық мұра дәстүрлерін сақтауға қызмет етті.

Фудзивара руының қалыңдықтарды жеткізуі қалыңдықтарды мұқият іріктеу, келісімшарттар жасау және бүкіл қалыңдықтарды айырбастау рәсімін қамтитын күрделі рәсімнің бөлігі болды. Бұл тәжірибелер көбінесе Мерекелер, рәсімдер және діни рәсімдермен бірге жүрді, бұл оқиғаның қоғам үшін маңыздылығын көрсетеді.

Фудзивара руынан қалыңдықтар жеткізілімі кейінгі тарихи кезеңдерде де жалғасып, жапон қоғамындағы құрмет, бірлік және әлеуметтік-мәдени байланыстың символы ретінде маңыздылығын сақтап қалды. Бұл дәстүр қоғамның құрылымын нығайту және Жапонияның мәдени мұрасын қолдау арқылы кландар арасындағы тығыз қарым-қатынасты сақтауға көмектесті. [8]

Фудзивара отбасысы VIII ғасырдағы Жапонияның ерекше позициясын алған болатын. Бұл отбасыдан шыққан ер адамдар Жоғары Сот лауазымдарын атқарды, көбінесе олар мемлекет саясатын анықтаған егемендер емес. Фудзивараның екінші билеуші ру ретіндегі позициясы IX ғасырда бекітілген, бірақ Нара кезеңінде де оның күші өте зор болды. Бұл отбасының өмір салты, оның ішінде оның отбасылық әдет-ғұрыптары Жапонияның басқа асыл тұқымды отбасыларымен бірдей ұйымдастырылды. Фудзивара туралы басқа отбасыларға қарағанда көбірек дереккөздер сақталғандықтан, оның мысалында VIII ғасырдағы рулық рәсімнің негізгі белгілерін байқауға болады.

Фудзивара Отбасының пайда болуы және оның рәсімдерінің қалыптасуы ішінара VIII ғасырдың шежіресінде талқыланады. тек осы отбасына арналған мәтіндер салыстырмалы түрде кеш, XI-XII ғасырларда пайда болады. мұндай дереккөздердің ішіндегі ең маңыздысы - "Ұлы айна", "О:кагами", билеуші ру мен Фудзивара руының тарихы туралы эссе, Ал отбасылық қасиетті орынның тарихы туралы жазбалар кейінірек, XIII-XIV ғасырларда пайда болады. Бұл ескерткіштер Фудзивара руының ғұрыптық өмірінің қандай құбылыстары Асука мен Нара кезеңдерінен басталатынын және қайсысы кейінірек пайда болғанын бағалау қиын, бірақ олар рудың негізін қалаушы және оның жақын ұрпақтары кездеріне жатқызылған. Нара кезеңіндегі фудзивардың рулық рәсімінің суретін тек шамамен қалпына келтіруге болады. [4]

Фудзивара отбасы VII ғасырда накатоми діни қызметкерлерінен ерекшеленді және Фудзивара аймағында "вистерия өрісі" деген лақап атқа ие болды. Бұл отбасының өзіндік әдет-ғұрыптары VII — VIII ғасырларда салыстырмалы түрде кеш дамыды. Олар ішінара накатомиден мұраға қалды. Фудзивар үшін "заңдар мемлекетін" құру міндеттері материктік дәстүрден, соның ішінде салттық саладан көптеген қарыз алуды шарттады. Бұл тұрғыда фудзивардың позициясы да ерекше. Осыған қарамастан, мұндай өзгерістер осы мемлекетте өз орнын жаңа жолмен анықтаған басқа асыл тұқымды отбасылардың рәсімдерінде орын алды. [5]

Қытай әдебиетін оқыту және Конфуцийді құрметтеу

А. Н. Мещеряков Фудзивара тұқымының көтерілу себептерін бақылай отырып, бұл отбасы конфуцийлік білімге бәс тігетінін атап өтті. Оның билікке келуімен білім беру мекемелерін құру жөніндегі мемлекеттік шаралар байланысты. Бұл жерде ең маңызды рөл Фудзивара но Фухитоға тиесілі болды. Фухито есімін "қылқалам адамы", "хатшы" деп жазуға болады. Ол Қытай өлеңдерін жазды, "Тайхо жылдарының Заңдары:" және "Е.Р. жылдарының заңдары:" құрастырушыларының бірі болды. Бұл 670 жылы Егеменді танти құрған Митрополиттік Жоғары Мектеп Дайгаку және 701 жылы ашылған провинциялық мектептер туралы. Біз үшін маңыздысы - Конфуций мәтіндері Жапонияда шенеуніктің дайындығына негіз болуы керек және бұл мәтіндерді зерттеу қалай құрылды. [3]

"Кодексте "оқытушылар тек классикалық кітаптардың, каллиграфияның, математиканың жақсы білгірлері ғана емес, сонымен қатар" ізгілікке " ие адамдар болуы керек делінген (1-бап). "Математика" сонымен қатар жер және ішінара күнтізбелік істерді қамтиды. Мектепте бесінші және одан жоғары дәрежелі шенеуніктердің балалары мен немерелерін, сондай — ақ Ямато мен Кавати жерлерінде тұратын рулық жазушылардың ұрпақтарын, яғни қоныс аударушылар отбасыларынан шыққан кикадзиндерді қабылдау тағайындалады. Басқа адамдардың балаларына (алтыншы — сегізінші дәрежелі) мектепте тек ата-аналардың шұғыл өтініші бойынша орын берілді. Жергілікті мектептер провинциялық шенеуніктердің балаларын қабылдады. Мектептегі мектептерде кадрлар министрлігі, ал жергілікті мектептерде провинциялық басқармалар болды. 13-16 жас аралығындағы "ақылды" ұлдарды оқытуға қабылдады (2-бап). Әдетте, оқу тоғыз жылға созылды.

Жыл сайын көктем мен күзде, "орта айдың төртінші күні", мектепте және провинциялық мектептерде Конфуцийге табыну керек еді (3-бап). Секитен деген атпен белгілі бұл рәсім қытайлық үлгіні ұстанды, ол екінші және сегізінші айдың төртінші күні өтті. Тәлімгерлер мен олардың шәкірттері ақ шапан киіп, Конфуций рухына күріш нандары мен сәке әкелуге мәжбүр болды. Бұл рәсімге арналған тамақ пен киім қордан бөлінді. Сонымен қатар, оқушылар Конфуций дәстүрінде рәсім ретінде орнатылған мұғалімдерге құрбандық шалуға мәжбүр болды (4-бап). Мұндай құрбандыққа тамақ пен мата кірген болатын. [5]

Жапония тарихындағы ұлылығы мен ықпалымен танымал Фудзивара әулеті қоғамның дамуына айтарлықтай мәдени әсер етті және өз халқы арасында ерекше мәдени мұра қалыптастырды. Фудзивара әулеті қолдайтын және дамытатын мәдени дәстүрлер, әдет-ғұрыптар мен өнер жапон мәдениетін қалыптастыруда және елдің рухани әлемін байытуда шешуші рөл атқарды.

Фудзивара әулеті өнердің, әдебиеттің, сәулеттің және басқа да мәдени көріністердің қорғаушысы болды. Олар суретшілерге, ақындарға және музыканттарға белсенді қолдау көрсетіп, жапон мәдениетінің дамуы мен жетілуіне ықпал етті. Фудзивардың мәдени дәстүрлері мен талғамдары Жапонияның мәдени ландшафтының қалыптасуына айтарлықтай әсер етті.

Фудзивара әулетінің мүшелері тұқымның мәдени дәстүрлері мен құндылықтарын сақтау мен жеткізуде маңызды рөл атқарды. Олар кланның ежелгі әдет-ғұрыптары мен әдет-ғұрыптарын бейнелейтін және жалғастыратын іс-шараларға, мерекелерге және рәсімдерге қатысты. Фудзивара руының халқы Жапонияның мәдени өмірінің белсенді қатысушысы болды, олар өздерінің мәдени мұраларына берілгендік пен адалдықтың үлгісі болды.

Фудзивара руының халқы өз руының бірегей мәдени дәстүрлері мен құндылықтарын сақтау және беру туралы қамқорлық жасады. Фудзивара әулеті бірегей мәдени мұраны қорғап, оны болашақ ұрпаққа беру арқылы дәстүрлерді сақтауда маңызды рөл атқарады. Фудзивара әулетінің халқы Жапонияның мәдени палитрасының әртүрлілігі мен байлығына үлес қосып, осы құндылықтарға адал болып қала береді. [2]

Мәдени дәстүрлерді сақтау мен дамытуға Фудзивара руының тұрғындарының мәдени әсері мен белсенді қатысуы қоғамға айтарлықтай әсер етті. Олар жапон қоғамы үшін өзгеріссіз және мағыналы болып қалатын құндылықтар мен дәстүрлерді қалыптастыра отырып,

Жапонияның мәдени және рухани мұрасының ажырамас бөлігіне айналды. Фудзивара әулеті және оның халқы елдің байлығы мен мәдениетінің әртүрлілігіне үлес қосты.

Фудзивара әулеті Жапония тарихындағы рөлі мен әсерін зерттеу бізге көптеген ғасырлар бойы жапон қоғамының дамуын анықтайтын процестердің мәнін тереңірек түсінуге мүмкіндік береді. Жапония тарихындағы ең ықпалды және асыл отбасылардың бірі Фудзивара әулеті елдің саяси, әлеуметтік және мәдени өмірінде шешуші рөл атқарды. [1]

Тарихи маңызы: Фудзивара әулеті Жапон мемлекетінің қалыптасуы мен тұрақтануына айтарлықтай үлес қосты. Ол жапон тарихының әртүрлі кезеңдерінде саяси биліктің едәуір бөлігін басқарған Жапонияның "төрт ұлы отбасының" бірі болды.

Саяси ықпал: Фудзивара әулетінің мүшелері Үкіметте жоғары лауазымдарға ие болды және айтарлықтай саяси ықпалға ие болды. Олардың рөлі көбінесе Жапонияның сыртқы саясаты мен ішкі реформаларын анықтады.

Мәдени мұра: Фудзивара әулеті жапон мәдениеті мен өнеріне де айтарлықтай әсер етті. Олар әдебиеттің, поэзияның, кескіндеменің және жапон мәдениетінің басқа аспектілерінің дамуына ықпал етті.

Әлеуметтік маңызы: Фудзивара әулетінің ықпалы жапон қоғамының дворяндары мен ықпалды топтарының өмір салтын анықтай отырып, белгілі бір әлеуметтік құрылымдар мен нормаларды қалыптастырды.

Жалпы, Фудзивара әулетінің зерттеулері Жапония тарихының көптеген аспектілерін ашады және жеке отбасылардың, ұлттың қалыптасуы мен дамуына әсерін зерттеудің маңыздылығын көрсетеді. Фудзивара әулеті жапон тарихы мен мәдениетінің маңызды символы болып қала береді, сондықтан оның рөліне ерекше назар аударуға және зерттеуге лайық.

Қолданылған әдебиеттер тізімі

4. Бисли, В.Г. Жапондар Жапонияның қысқаша тарихы, Калифорния университеті, 1999 ж. 1-8 стр.
5. Жапонияның тарихы мен мәдениеті. М., 2001 ж, 26-62 стр.
6. Мещеряков А. Н. Возвышение рода Фудзивара// История и культура Японии. М.: ИВ РАН-Крафт, 2001, 98-105 стр.
7. Окагами-керемет айна. Ежелгі дәуірден бастап. , зерттеу. және Ком. Е. М. Дьяконова. Санкт-Петербург, 2000, 74-85 бет.
8. "Тайхоре" заңдар жинағы. 702-718 I-XV заңдар. Кіріспе мақала, ежелгі жапон тілінен аударма және К.А. Поповтың түсіндірмесі. М., 1985, 114-120 бет.
9. Фудзивара Отбасы, Минору Шинода, 2021, 15-22 бет.
10. Фудзивара Үйінің Тарихы: Тоши Кадиниц, Микаэль Бауэрдің зерттеу және аннотацияланған аудармасы, 2021, Ренессанс кітаптары, 54-72 бет.
11. Хэян кезеңіндегі фудзивара руы, Мариуш Дж, Камю Тарихы Редакциялық Бөлімі, 2023, 23-40 бет.

ӘОЖ 930.85

АРАБ ТАРИХНАМАСЫ ЖӘНЕ ИБН ӘЛ-АСИР «ӘЛ-КАМИЛ ФИ-Т-ТА'РИХ» ЕҢБЕГІ

Шайх Нурсултан Шинтемирулы

nurik1993sh@mail.ru

Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ,

Халықаралық қатынастар факультетінің магистранты, Астана, Қазақстан

Ғылыми жетекшісі – З.С. Ильясова